

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

1	7	4	3	5
---	---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	5
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 5th Semester
(2125)

JOURNALISM & MASS COMMUNICATION

(In all Mediums)

Paper : Media Management, Ethics and Laws

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note :— Question No. 1 is compulsory. Attempt **ONE** question from each unit.

1. Explain any **SEVEN** of the following in about **50-75** words each :

- (a) Media convergence
- (b) Oligopoly
- (c) Role of Publisher of a newspaper
- (d) General Desk
- (e) Cross media ownership
- (f) Freedom of speech and expression
- (g) Paid news

(h) Libel

(i) Copyright board

(j) Media and misinformation.

2×7=14

UNIT-I

2. Critically analyse the Conglomerate and Joint Stock ownership patterns. Support your answer with examples.

OR

3. Define Sole Proprietorship. Describe its advantages and disadvantages. 14

UNIT-II

4. Describe the principles of management by Henry Fayol and their application to media organisations.

OR

5. Describe the organizational structure of a Radio Station. 14

UNIT-III

6. Describe the role and responsibilities of a journalist in the digital age.

OR

7. Explain the code of conduct given by the Press Council of India with special focus on guidelines related to investigative journalism. 14

UNIT-IV

8. Explain the main provisions of the RTI Act. Mention relevant case studies related to the Indian media.

OR

9. Why should a journalist apprise himself of the provisions of the Law of Defamation and Contempt of Court? 14

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है। प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न कीजिए।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं सात प्रश्नों की व्याख्या लगभग 50-75 शब्दों में कीजिए :
- मीडिया अभिसरण
 - अल्पाधिकार
 - समाचार पत्र के प्रकाशक की भूमिका
 - सामान्य डेस्क
 - क्रॉस मीडिया स्वामित्व
 - वाक् एवं अभिव्यक्ति की स्वतंत्रता
 - पेड न्यूज

(h) मानहानि

(i) कॉपीराइट बोर्ड

(j) मीडिया और गलत सूचना।

2×7=14

यूनिट-I

2. समूह और संयुक्त स्टॉक स्वामित्व पैटर्न का समालोचनात्मक विश्लेषण कीजिए। उदाहरणों द्वारा अपने उत्तर का समर्थन कीजिए।

अथवा

3. एकल स्वामित्व को परिभाषित करें। इसके लाभों और हानियों का वर्णन करें।

14

यूनिट-II

4. हेनरी फेयोल द्वारा प्रबंधन के सिद्धांतों और मीडिया संगठनों में उनके अनुप्रयोग का वर्णन करें।

अथवा

5. एक रेडियो स्टेशन की संगठनात्मक संरचना का वर्णन करें।

14

यूनिट-III

6. डिजिटल युग में एक पत्रकार की भूमिका और जिम्मेदारियों का वर्णन करें।

अथवा

7. खोजी पत्रकारिता से संबंधित दिशानिर्देशों पर विशेष ध्यान देते हुए भारतीय प्रेस परिषद द्वारा दी गई आचार संहिता की व्याख्या करें।

14

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਸੂਚਨਾ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਕੇ ਮੁਖਯ ਪ੍ਰਾਕਧਾਨਾਂ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੋਂ। ਆਰਠੀਯ ਮੀਡਿਯਾ ਸੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕੇਸ ਸਟਡੀਜ ਕਾ ਉਲਲੇਖ ਕਰੋਂ।

ਅਠਵਾ

9. ਮਾਨਹਾਨਿ ਔਰ ਨਯਾਯਾਲਯ ਕੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਨੂਨ ਕੇ ਪ੍ਰਾਕਧਾਨਾਂ ਸੇ ਖੁਦ ਕੋ ਏਕ ਪਤ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਕਯੋਂ ਅਵਗਤ ਕਰਾਨਾ ਚਾਹਿਏ? 14

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਤ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 50-75 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਓ :
- (a) ਮੀਡੀਆ ਕਨਵਰਜੈਂਸ
 - (b) ਓਲੀਗੋਪੋਲੀ
 - (c) ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ
 - (d) ਜਨਰਲ ਡੈਸਕ
 - (e) ਕਰਾਸ ਮੀਡੀਆ ਮਾਲਕੀ
 - (f) ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ
 - (g) ਪੇਡ ਨਿਊਜ਼

(h) ਮਾਨਹਾਨੀ

(i) ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਬੋਰਡ

(j) ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ।

2×7=14

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਟਾਕ ਮਾਲਕੀ ਪੈਟਰਨਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ। ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

3. ਸੋਲ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

14

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਹੈਨਰੀ ਫੈਓਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਸੰਗਠਨਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

5. ਇੱਕ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

14

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

7. ਜਾਂਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੈਸ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਏ ਆਚਾਰ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ-IV

8. RTI ਐਕਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕੇਸ ਅਧਿਐਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

9. ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਣਹਾਨੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ? 14